

**БІЛГОРОД-ДНІСТРОВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ, БУДІВНИЦТВА ТА
КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

Циклова комісія фінансово – економічних дисциплін



ЗАТВЕРДЖЕНО

Заступник директора навчальної
роботи

Марина ЗАЙЧЕНКО

08 2023 р.



БАНКІВСЬКІ ОПЕРАЦІЇ

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни для здобувачів освіти спеціальності

072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Білгород-Дністровський, 2023

Робоча програма дисципліни «**Банківські операції**» складена відповідно до освітньо-професійної програми для здобувачів освіти зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Розробник: Гуляєва Тетяна Олександрівна, викладач вищої кваліфікаційної категорії


Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні циклової комісії фінансово-економічних дисциплін

Протокол № 1 від 28.08.2023 року

Голова циклової комісії  Світлана СТЕПОВА

Схвалено методичною радою Білгород-Дністровського фахового коледжу природокористування, будівництва та комп'ютерних технологій

Протокол № 7 від 31.08 2023 року

Голова методичної ради  Марина ЗАЙЧЕНКО

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Компонент освітньої програми, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна	заочна
Кількість кредитів: 5 Модулів: 1 Змістових модулів: 4 Загальна кількість годин: 150	Цикл професійної підготовки Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа та страхування Освітньо-професійний ступінь: Фаховий молодший бакалавр	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
		3	
		Семестр	
		6	
		Лекційні заняття:	
		65 год.	13 год
		Практичні заняття	
		40 год.	8 год
		Самостійна робота	
		45 год.	129 год
		Вид контролю: екзамен	

2.МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни: формування теоретичних знань щодо функціонування комерційних банків, здійснювані ними операції та послуги.

Завдання дисципліни:

- засвоєння теоретичних засад і методології проведення банківських операцій та надання банківських послуг;
- набуття вмінь оперувати нормативно-правовими документами НБУ;
- аналізувати стан банківських операцій;
- розв'язувати питання взаємовідносин між клієнтами і банківськими установами та між НБУ і банківськими установами.

Предмет навчальної дисципліни: операції комерційних банків.

Місце навчальної дисципліни в навчальному процесі підготовки бакалаврів: вивчення навчальної дисципліни ґрунтується на знанні економічної теорії, грошей та кредиту, бюджетної системи, фінансів підприємств.

Після вивчення дисципліни студент повинен:

знати:

- структуру банківської системи України;
- механізм створення банків;
- операції комерційних банків і їх характеристику;
- регулювання діяльності комерційних банків;
- характеристику функцій Національного банку України;

уміти:

- об'єктивно оцінювати ситуацію в банківській сфері;
- розуміти тенденцію розвитку банківського сектору;
- розуміти механізм проведення банківських операцій;
- аналізувати банківські операції, робити відповідно висновки; аналізувати ефективність здійснення банківських операцій.

3.ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Організаційні засади діяльності банків,формування ресурсної бази, розрахунково- касове обслуговування

Тема 1. Види банків і порядок їх створення в Україні

Становлення банківської системи України, її значення в умовах ринку. Види банків, їх операції та основи операційної діяльності. Порядок реєстрації банків, філій, відділень, представництв. Ліцензування банківських операцій

Тема 2. Організація діяльності банку

Класифікація організаційних структур банків. Особливості побудови і характеристика організаційних структур банків. Організаційні структури, сформовані за принципом адаптації до банківської діяльності та їх характеристика. Класифікація банківських операцій і послуг. Комерційна основа банківських операцій.

Тема 3. Операції з формування ресурсів банку

Суть, призначення і класифікація ресурсів банку. Економічна суть, структура, функції і порядок формування власного капіталу. Достатність капіталу банків згідно вимог НБУ і міжнародних стандартів. Роль резервів та фондів банку у формуванні капіталу банків.

Тема 4. Операції банків з обслуговування платіжного обороту

Суть і характеристика платіжного обороту. Принципи організації і правила здійснення безготівкових розрахунків у господарському обороті України. Порядок відкриття, ведення і закриття банківських рахунків. Форми і способи безготівкових розрахунків. Види і порядок здійснення міжбанківських розрахунків.

Тема 5. Операції банків з готівкою та з пластиковими картками

Суть та призначення касових операцій банку. Порядок прийняття та видачі готівки в установах банків. Прогнозування касових оборотів в банках. Місце та роль електронних банківських послуг у фінансовій системі.

Тема 6. Операції банків з пластиковими картками

Банківські пластикові картки та їх класифікація. Порядок емісії спеціальних платіжних засобів в Україні і здійснення операцій з їх використанням. Управління ризиками при наданні електронних банківських послуг.

Змістовий модуль 2. Кредитна діяльність банків

Тема 7. Кредитні операції банків

Суть, функції та призначення банківських кредитів. Етапи банківського кредитування. Порядок оцінки банком кредитоспроможності позичальника. Застава як спосіб забезпечення зобов'язань. Розвиток кредитних послуг банків корпоративним клієнтам в сучасних умовах господарювання.

Тема 8. Операції з надання та погашення кредитів

Порядок розробки і реалізації основних засад кредитної політики банку. Порядок формування резервів для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків. Порядок формування резервів для відшкодування можливих втрат від дебіторської заборгованості банків.

Змістовий модуль 3. Інвестиційні операції. Діяльність банку на фондовому ринку, роль у вексельному обігу

Тема 9. Інвестиційні операції

Характеристика цінних паперів і видів банківської діяльності на фондовому ринку. Емісійні операції банків з цінними паперами. Формування, класифікація і характеристика портфеля цінних паперів банків.

Тема 10. Операції банків з цінними паперами

Порядок формування резерву під операції банків з цінними паперами. Операції професійної діяльності банків з торгівлі цінними паперами.

Тема 11. Операції банків з векселями

Економічна природа, зміст, призначення і види векселів. Класифікація банківських операцій з векселями. Кредитні операції банків з векселями та механізм їх здійснення. Комісійні операції банків з векселями та їх проведення. Порядок здійснення розрахункових та довірчих банківських операцій з векселями.

Змістовий модуль 4. Валютні операції та інша діяльність банків

Тема 12. Операції з іноземною валютою

Організаційно-правові основи здійснення валютних операцій. Суть та класифікація валютних операцій банків. Поточні торговельні операції з іноземною валютою. Строкові торговельні валютні операції. Банківське обслуговування зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання. Порядок здійснення неторговельних операцій банків з іноземною валютою. Операції банків із дорожніми чеками. Перекази готівкової та безготівкової іноземної валюти фізичними особами.

Тема 13. Операції з надання банківських послуг

Загальна характеристика банківських послуг. Суть трастових послуг і механізм їх проведення у банку. Посередницькі, консультаційні та інформаційні послуги банків. Організація послуг зі зберігання цінностей.

Тема 14. Операції із забезпечення фінансової стійкості банку

Поняття фінансової стійкості банку. Прибутковість банку. Значення ліквідності банку. Норматив достатності (адекватності) капіталу банку.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Банківські операції»

Назви розділів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	всього	з них			всього	з них		
		теоретичні	практичні	самостійна робота		теоретичні	практичні	індивідуальні заняття
Змістовний модуль 1. Організаційні засади діяльності банків.								

формування ресурсної бази, розрахунково- касове обслуговування									
Тема 1. <i>Види банків і порядок їх створення в Україні</i>	8	4	2	2	14				9
Тема 2. <i>Організація діяльності банку</i>	10	6	2	2	16	2			9
Тема 3. <i>Операції з формування ресурсів банку</i>	8	4	2	2	14				9
Тема 4. <i>Операції банків з обслуговування платіжного обороту</i>	12	6	2	4	18	2	2		9
Тема 5. <i>Операції банків з готівкою</i>	14	6	4	4	18	2			9
Тема 6. <i>Операції банків з пластиковими картками</i>	12	6	2	4	18	2	2		9
Модульна контрольна робота №1	2		2						
Змістовний модуль 2. Кредитна діяльність банків									
Тема 7. <i>Кредитні операції банків</i>	12	6	2	4	18	2	2		10
Тема 8. <i>Операції з надання та погашення кредитів</i>	14	6	4	4	14				9
Модульна контрольна робота №2	2		2						
Змістовний модуль 3. Інвестиційні операції. Діяльність банку на фондовому ринку, роль у вексельному обігу									
Тема 9. <i>Інвестиційні операції</i>	8	2	2	4	12				9
Тема 10. <i>Операції банків з цінними паперами</i>	8	4	2	2	14	2			10
Тема 11. <i>Операції банків з векселями</i>	8	4	2	2	12				9
Модульна контрольна робота №3	2		2						
Змістовний модуль 4. Валютні операції та інша діяльність банків									
Тема 12. <i>Операції з іноземною валютою</i>	10	4	2	4	16	1	2		10
Тема 13. <i>Операції з надання банківських послуг</i>	10	4	2	4	15				9
Тема 14. <i>Операції із забезпечення фінансової стійкості банку</i>	8	3	2	3	11				9
Модульна контрольна робота №4	2		2						
Загалом годин	150	65	40	45	150	13	8		129

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Змістовний модуль 1. Організаційні засади діяльності банків. формування ресурсної бази, розрахунково- касове обслуговування			
1	Тема 1. Види банків і порядок їх створення в Україні	4	
2	Тема 2. Організація діяльності банку	6	2
3	Тема 3. Операції з формування ресурсів банку	4	
4	Тема 4. Операції банків з обслуговування платіжного обороту	6	2
5	Тема 5. Операції банків з готівкою	6	2
6	Тема 6. Операції банків з пластиковими картками	6	2
Змістовний модуль 2. Кредитна діяльність банків			
7	Тема 7. Кредитні операції банків	6	2
8	Тема 8. Операції з надання та погашення кредитів	6	
Змістовний модуль 3. Інвестиційні операції. Діяльність банку на фондовому ринку, роль у вексельному обігу			
9	Тема 9. Цінні папери та їх види	2	
10	Тема 10. Операції банків з цінними паперами	4	2
11	Тема 11. Операції банків з вексями	4	
Змістовний модуль 4. Валютні операції та інша діяльність банків			
12	Тема 12. Операції з іноземною валютою	4	1
13	Тема 13. Операції з надання банківських послуг	4	
14	Тема 14. Операції із забезпечення фінансової стійкості банку	3	
	Разом	65	13

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Змістовний модуль 1. Організаційні засади діяльності банків. формування ресурсної бази, розрахунково- касове обслуговування			
1	Банк, як універсальний фінансовий посередник	2	

2	Міжнародний досвід організації банківської діяльності	2	
3	Депозитні операції, як основа залучених ресурсів для здійснення операційної діяльності	2	
4	Організаційно-правові засади банківської роботи з депозитами	2	
5	Основи організації грошових розрахунків у національній валюті	4	2
6	Особливості розрахунково-касової роботи в банку	2	2
	Модульна контрольна робота	2	
Змістовний модуль 2. Кредитна діяльність банків			
7	Кредитні операції банків	2	2
8	Способи надання і погашення кредитів	4	
	Модульна контрольна робота	2	
Змістовний модуль 3. Інвестиційні операції. Діяльність банку на фондовому ринку, роль у вексельному обігу			
9	Банк, як основний учасник фондового ринку	2	
10	Операції банків з цінними паперами	2	
11	Вексель, як основний кредитний інструмент. Вексельний обіг. Кредитні операції з вексями	2	
	Модульна контрольна робота	2	
Змістовний модуль 4. Валютні операції та інша діяльність банків			
12	Торговельні та неторговельні операції з іноземною валютою	2	2
13	Нетрадиційні банківські послуги	2	
14	Операції з забезпечення фінансової стійкості банку	2	
	Модульна контрольна робота	2	
	Разом	40	8

7. ТЕМИ САМОСТІЙНИХ РОБІТ

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Змістовний модуль 1. Організаційні засади діяльності банків. формування ресурсної бази, розрахунково-касове обслуговування			
1	Тенденції розвитку банківської системи в Україні	2	9
2	Історія виникнення та розвитку банківської справи	2	9

3	Роль резервів та фондів банку у формуванні капіталу банків.	2	9
4	Страховання депозитів	4	9
5	Місце та роль електронних банківських послуг у фінансовій системі.	4	9
6	Управління ризиками при наданні електронних банківських послуг.	4	9
Змістовний модуль 2. Кредитна діяльність банків			
7	Розвиток кредитних послуг банків корпоративним клієнтам в сучасних умовах господарювання	4	10
8	Кредитний ризик в банківській сфері та шляхи його подолання	4	9
Змістовний модуль 3. Інвестиційні операції. Діяльність банку на фондовому ринку, роль у вексельному обігу			
9	Цінні папери та їх види	4	10
10	Роль банків в активізації інвестиційних процесів на вітчизняних підприємствах	2	9
11	Вексельна форма безготівкових розрахунків, як чинник стримування інфляційних процесів	2	9
Змістовний модуль 4. Валютні операції та інша діяльність банків			
12	Іноземний капітал в банківському секторі України	4	10
13	Організація послуг зі зберігання цінностей	4	9
14	Норматив достатності (адекватності) капіталу банку	3	9
	Разом	45	129

8. МЕТОДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

За місцем у навчальному процесі розрізняють **попередній, поточний, періодичний, підсумковий** види контролю.

Попередній контроль – використовують перед вивченням нової теми на початку семестру для з'ясування загального рівня підготовки здобувачів освіти з дисципліни, щоб передбачити організацію їх навчально-пізнавальної діяльності.

Поточний контроль – спостереження викладача за навчальною діяльністю здобувачів освіти на занятті. Метою його є отримання оперативних даних про рівень знань здобувачів освіти і якість навчальної роботи на занятті, оптимізація управління навчальним процесом.

Періодичний (тематичний) контроль – виявлення й оцінювання засвоєних на кількох попередніх заняттях знань, умінь здобувачів освіти з метою визначення, наскільки успішно вони володіють системою знань, чи відповідають ці знання програмі. Різновидом періодичного є **тематичний**

контроль, що полягає у перевірці та оцінюванні знань здобувачів освіти з кожної теми і спрямований на те, щоб усвідомити належну засвоєну тему.

Підсумковий контроль здійснюється наприкінці семестру або навчального року. Підсумкову оцінку за семестр виставляють за результатами тематичного оцінювання, за рік — на основі семестрових оцінок.

Навчальні досягнення здобувачів освіти з навчальної дисципліни «Банківські операції» оцінюються за кредитно-трансферною системою ЄКТС, в основу якої покладено принцип прозорості, об'єктивності, індивідуальності та певної уніфікованості. Головне завдання при цьому — досягти найбільш ефективного та об'єктивного оцінювання, яке повинне одночасно виконувати контролюючу й мотивуючу функції.

Кожен модуль включає лекційні та семінарські і практичні заняття, самостійну роботу.

Модульний контроль знань здобувачів освіти здійснюється через проведення аудиторних письмових контрольних робіт або комп'ютерного тестування.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід до виконання завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

Форма підсумкового контролю успішності навчання — екзамен

9. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти у Білгород-Дністровському коледжі природокористування, будівництва та комп'ютерних технологій».

Форма семестрової атестації: - екзамен

Рейтинг здобувача освіти із засвоєння навчальної дисципліни складається з рейтингу з навчальної роботи — 70 балів та рейтингу з атестації — 30 балів. Таким чином, на оцінювання засвоєння змістових модулів, на які поділяється навчальний матеріал дисципліни, передбачається 70 балів. Рейтингові оцінки із змістових модулів, як і рейтинг з атестації, теж обчислюються за 100-бальною шкалою.

Для занесення оцінок у екзаменаційну відомість, залікову книжку та журнал рейтингової оцінки знань здобувача освіти його рейтинг з різних видів навчальної роботи у балах переводиться у національну та ЄКТС (Європейська кредитно-трансферно-накопичувальна система) оцінку згідно з таблицею.

Для занесення оцінок у екзаменаційну відомість, залікову книжку та журнал рейтингової оцінки знань здобувача освіти його рейтинг з різних видів навчальної роботи у балах переводиться у національну та ЄКТС (Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система) оцінку згідно з таблицею.

Співвідношення між національними та ЄКТС оцінками і рейтингом здобувача освіти

Рейтинг здобувача освіти, бали	Оцінка національна за складання	
	екзаменів, диференційованих заліків	заліків*
90 – 100	Відмінно	Зараховано
74 – 89	Добре	
60 – 73	Задовільно	
00 – 59	Незадовільно	Не зараховано

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

№ п/п	Вид діяльності	Коефіцієнт (вартість виду)	Кількість робіт	Результат
Модуль 1				
1	Практичні роботи	4	7	28
2	Модульна контрольна робота	2	1	2
Всього за модулем				30
Модуль 2				
1	Практичні роботи	6	3	18
2	Модульна контрольна робота	2	1	2
Всього за модулем				20
Модуль 3				
1	Практичні роботи	2	3	6
2	Модульна контрольна робота	4	1	4
Всього за модулем				10
Модуль 4				
1	Практичні роботи	2	3	6
2	Модульна контрольна робота	4	1	4
Всього за модулем				10
Екзамен				30

10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

1. Підручники та посібники.
2. Конспектилекцій.
3. Лекції на електроннихносіях.
4. Матеріали для самостійноговивчення на електроннихносіях.
5. Методичнівказівки до семінарськихзанять.

Вивченнядисципліниздобувачамиосвітипередбачаєвміннявикористовуватирізніінформаційніресурси – опубліковануукраїнську та іноземнулітературу (нормативнідокументи, підручники, навчальніпосібники, науковіперіодичні та монографічнівидання, словники, довідникитощо), методичнулітературу та Інтернет-джерела.

11. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна

1. Банківська система : підручник / [М. Крупка, Є. Андрущак, Н. Пайтра та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. М. Крупки. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. – 524 с.
2. Андреева О. В. Банківська система: навчально-методичний посібник для самостійної та індивідуальної роботи студентів економічних спеціальностей денної та заочної форм навчання / О. В. Андреева - К. : ДЕДУТ, 2015. - 183 с.
3. Діяльність банків у забезпечення сталого розвитку фінансового ринку України : монографія / За ред. В.В. Коваленко. - Одеса : Видавництво «Атлант», 2014. - 358с.
4. Зверяков М. І. Управління фінансовою стійкістю банків : підручник / М. І. Зверяков, В. В. Коваленко, О. С. Сергеева. - К. : «Центр учбової літератури», 2016. - 520 с.
5. Катан Л. І., Демчук Н. І., Бабенко-Левада В. Г., Журавльова Т. О. Банківська система : навч.посіб./ за ред. І. М. Мазур. - Дніпро : Пороги, 2017. - 444 с.
6. Копилук О. І. Банківські операції : навч. посібник / О. І. Копилук, О. М. Музичка. - 2-ге вид., випр. і доп. - К. : Центр учбової літератури, 2012. - 536 с.
7. Ушакова О.А. Банківські операції: навчальний посібник.- Рівне:НУВГП-2021,226 с.

Додаткова

8. Коваленко В. В. Вплив монетарних чинників на позиціонування інфляційної складової у діяльності банків: методологічні та практичні аспекти оцінювання : монографія / В. В. Коваленко, Є .В. Шепель. - Одеса : Атлант, 2015. - 242 с.
9. Коваленко Д. І. Фінанси, гроші та кредит : теорія та практика : навч.

посіб. / Д. І. Коваленко, В. В. Венгер. - К. : Центр учбової літератури, 2013. - 578 с.

10. Кредит і банківська справа : навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / О. Д. Вовчак, Н. М. Руцишин. - Львів: В-во ЛКА, 2011. - 324 с.

11. Кредитна діяльність банків України : проблеми та перспективи розвитку : монографія / За ред. В. В. Коваленко. - Одеса : Видавництво «Атлант», 2015. - 217 с.

12. Лютий І. Банківський маркетинг : підруч. / І. Лютий, О. Солодка. - К. : Центр учбової літератури, 2014. - 776 с.

13. Холодна Ю. Є. Банківська система : навчальний посібник / Ю. Є. Холодна, О. М. Рац. - Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. - 316 с.

14. Фінансовий менеджмент у банку: навч. посіб./ Демчук Н. І., Мазур І. М., Вишнякова І. В. - Дніпропетровськ : Пороги, 2016. - 300 с.

Інформаційні ресурси

15. Аналітичний огляд банків України : [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <https://forinsurer.com/news/22/08/16/41639>

16. Аналітичний банківський портал : [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://my-banks.info/>.

17. Аналітичні матеріали Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <https://www.ukrstat.gov.ua/>

18. Аналітичні матеріали Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <https://mof.gov.ua/uk>

19. Законодавча база України [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <https://www.rada.gov.ua/news/zak>

20. Сайт Національного банку України: [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <https://bank.gov.ua/>